

Ang Basahon ni Daniel - Numero Upat

Ang Tingga nga Timbangon

Jeff Pippenger

2023-11-27

Among gitumong ang “pito ka panahon” sa Levitico bente-sais ingon sa girepresentar diha sa basahon ni Daniel. Ginabuhat nato kini tungod kay usa sa mga propetikong kinaiya sa “pito ka panahon” mao nga kini nagarepresentar sa “batong kapangdulan” nga gisalikway sa mga magtutukod. Gihubit ko ang batong kapangdulan nga girepresentar sa mga Kasulatan ingon nga usa ka kamatuoran nga makita unta, apan dili makita. Alang sa mga nakakita niini, kini mahalaga; apan alang sa mga wala makakita niini, dili lamang kini mao ang ilang hingadlanan, kondili kini mao usab ang bato nga nagadugmok kanila ngadto sa abog.

Sa dihang gipresentar ni Cristo ang bato nga gisalikway sa mga magtutukod, Iyang giila nga ang bato sa pamag-ang mahimong “ulo” sa pamag-ang. Ang mensahe sa gisalikway nga bato diha sa Kasulatan kanunay may kalabotan sa paglabay sa Dios sa usa ka kanhing katawhang may tugon, samtang sa maong panahon ang Dios nagasulod sa tugon uban sa usa ka katawhan nga kaniadto dili pa katawhan sa Dios.

Miingon si Jesus kanila, Wala ba gayud kamo makabasa sa mga kasulatan, Ang bato nga gisalikway sa mga magtutukod, mao ang nahimong ulohan sa pamag-ang: kini mao ang gibuhat sa Ginoo, ug kahibulongan kini sa among mga mata? Busa nagaingon ako kaninyo, Ang gingharian sa Dios pagakuhaon gikan kaninyo, ug igahatag ngadto sa usa ka nasud nga mamunga sa mga bunga niini. Ug bisan kinsa nga mapukan niining batoha mapuldos: apan bisan kinsa nga mapukanan niini, kini magadugmok kaniya hangtud nga mahimong abog. Mateo 21:42–44.

Ang unang “panagna sa panahon” nga gidala ni William Miller pinaagi sa mga balaang manulonda mao ang “pito ka mga panahon” sa Levitico beinte-sais. Ang Laodiceanong Adventismo nagsugod sa proseso sa pagguba sa mga patukoranan nga mga kamatuoran nga gitigom sa Ginoo pinaagi sa ministryo ni Miller pinaagi sa pagsalikway sa labing nahaunang nadiskobrehan ni Miller. Sa pagkatinuod, ang bisan unsang panagnang hulagway sa usa ka balaang patukoranan maoy hulagway ni Cristo, nga mao ang “Ang Bato”, busa ang pagsalikway sa “pito ka mga panahon” niadtong 1863 nagtimaan dili lamang sa sinugdanan sa proseso sa pagsalikway sa mga patukoranang kamatuoran, kondili nagrepresentar usab kini sa pagsalikway kang Cristo. Sama sa pagpamatuod ni Cristo mahitungod sa bato nga gisalikway, si Pedro usab nagpaila nga ang usa sa mga panagna nga nalangkit sa batong patukoranan mao nga kini sa katapusan mahimong “ulo sa pamag-ang”.

Busa usab niini anaa sa Kasulatan: Tan-awa, akong gipahimutang sa Sion ang usa ka pangulong bato sa pamag-ang, pinili, bililhon; ug ang nagatoo kaniya dili gayud maulawan. Busa alang kaninyo nga nagatoo, siya bililhon; apan alang kanila nga masinupakon, ang bato nga gisalikway sa mga magtutukod, mao kini ang nahimong ulohan sa pamag-ang, Ug bato

nga kapangdulan, ug pangpang sa kapangdolanan, alang kanila nga nangapandol sa pulong, sanglit sila masinupakon; nga niini usab sila gitagana. Apan kamo mao ang usa ka piniling kaliwatan, usa ka harianong pagkasacerdote, usa ka balaang nasod, usa ka katawhan nga iya sa Dios; aron inyong ipahibalo ang mga pagdayeg kaniya nga nagtawag kaninyo gikan sa kangitngit ngadto sa iyang kahibulongang kahayag: Kamo nga kaniadto dili usa ka katawhan, apan karon mao na ang katawhan sa Dios; kamo nga wala makadawat ug kalooy, apan karon nakadawat na ug kalooy. 1 Pedro 2:6–8.

Ang batong patukuran sa sinugdanan sa Adventismo nahimong ulohan sa pamag-ang. Uyon si Isaias kang Cristo ug kang Pedro, ug gigamit ni Isaias ang batong patukuran aron magrepresentar sa usa ka katawhang may pakigsaad nga ginapasagdan pabor sa usa ka bag-ong katawhang may pakigsaad. Diha sa iyang pagpamatuod iyang girepresentar ang usa ka hut-ong nga naghimo ug pakigsaad sa kamatayon, ug nga nakadawat ug bakak. Ang bakak nga ilang nadawat mao ang bakak nga giila ni Pablo nga nagadala ug kusog nga paglimbong ibabaw niadtong naghimo ug pakigsaad sa kamatayon, tungod kay wala nila dawata ang gugma sa kamatuoran.

Busa pamatia ninyo ang pulong sa Ginoo, kamong mga mayubiton nga mga tawo, nga nagmando niining katawhan nga anaa sa Jerusalem. Tungod kay kamo nag-ingon, Naghimo kami ug pakigsaad uban sa kamatayon, ug uban sa Sheol kami may kasabutan; sa diha nga moagi ang nagaawas nga latigo, kini dili moabut kanamo: kay gihimo namo ang kabakakan nga among dalangpanan, ug sa ilalum sa kabakakan mitago kami sa among kaugalingon: Busa mao kini ang giingon sa Ginoong Dios, Ania karon, gibutang Ko sa Zion alang sa patukoranan ang usa ka bato, usa ka sinulayang bato, usa ka bililhong bato sa pamag-ang, usa ka malig-on nga patukoranan: siya nga motoo dili magdali. Ang paghukom usab igabutang Ko sa pisi, ug ang pagkamatarung sa timbangan nga huloganan: ug ang ulan-nga-yelo mopapha sa dalangpanan sa kabakakan, ug ang mga tubig molunop sa tagoanan. Ug ang inyong pakigsaad uban sa kamatayon pagawagtangon, ug ang inyong kasabutan uban sa Sheol dili magapabilin; sa diha nga moagi ang nagaawas nga latigo, unya pagatamakan kamo niini. Isaias 28:14–18.

Ang “pito ka panahon” gitabonan sa mga bakak, ug sa dihang molabay ang Dios sa Iyang kanhing katawhan sa tugon ug mosulod sa tugon uban sa usa ka gatus ug kap-atan ug upat ka libo, ang bato nga kaniadto mao ang gisalikway nga bato sa pamag-ang motungas aron mahimong “ulo” sa pamag-ang. Alang niadtong nakasabut niini nga kamatuoran, kini bililhon, ug alang niadtong wala makasabut, ang bato nga nahimong ulo sa pamag-ang dili lamang modugmok kanila, kondili sa mahulagwayong paagi mahimong ilang lapida.

Sa basahon ni Daniel, sa kapitulo otso ug bersikulo disi-nwebe, atong makita ang “ulahi nga katapusan” sa kapungot, sa ingon niana nga nagpaila nga kinahanglan aduna usab ang “nahaunang katapusan” sa kapungot. Ang yugto sa panahon gikan sa 677 BC hangtod sa Oktubre 22, 1844 nagrepresentar sa yugto sa panahon diin ang balaang puloy-anan (ug ang panon) pagatamakan. Apan ang kapapahan magapadayon sa paglambo hangtod nga matuman ang kapungot, sumala sa Daniel kapitulo onse, ug bersikulo traynta y sa is. Kon ang katapusan sa kapungot sa kapitulo otso nagrepresentar sa katapusan sa usa ka yugto sa panahon, nan ang katapusan sa kapungot sa kapitulo onse nagrepresentar usab sa katapusan sa usa ka yugto sa panahon. Mao kini ang tin-aw nga ginatudlo sa Biblia, bisan pa nga kini nga kamatuoran gitabonan sa mga bakak niadtong mga

naghimo ug tugon uban sa kamatayon.

Ang katapusan sa duruha ka kasuko nagrepresentar sa katapusan sa usa ka managsama nga yugto sa panahon, kay ang duruha maoy katumanan sa mao rang tunglo nga duruha ka libo lima ka gatus ug baynte ka tuig nga pagkakatatag, pagkabinihag, ug pagkaulipon. Ang amihanang gingharian unang miantus sa pagkakatatag, pagkabinihag, ug pagkaulipon sa “pito ka mga panahon,” sa dihang niadtong 723 BC, gibihag sila sa hari sa Asiria. Ang habagatang gingharian miantus sa mao gihapong kapalaran niadtong 677 BC. Gipalig-on ni Jeremias kining kamatuoran.

Ang Israel maoy usa ka nagkatibulaag nga karnero; ang mga leon maoy mipapahawa kaniya: una, gilamoy siya sa hari sa Asiria; ug sa ulahi kining si Nabucodonosor nga hari sa Babilonia maoy mipaguba sa iyang mga bukog. Jeremias 50:17.

Gipaila ni Jeremias ang usa ka padayonng paghukom. Gikuha sa mga Asiryano ang amihanang gingharian niadtong 723 BC, unya gidala nila si Manases ngadto sa Babilonia, ang ilang kapital nga siyudad, niadtong 677 BC. Unya gidala ni Nabucodonosor si Joacim, sa ingon nagtimaan sa sinugdanan sa kapitoan ka tuig nga pagkabinihag niadtong 606 BC. Unya gidala ni Nabucodonosor si Sedequias ug gilaglag ang Jerusalem niadtong 586 BC.

Ang habagatang gingharian gipasidan-an nga magaantus sila sa maong dangatan sama sa amihanang gingharian kon magpadayon sila sa ilang pagsukol. Ang paghukom sa amihanang gingharian pagatumanon ibabaw sa habagatang gingharian, ug ang simbolo nianang paghukom mao ang usa ka pisi nga igatuy-od ibabaw sa Juda. Sa pagpamatuod ni Isaias, kini yano lamang nga “pisi,” apan sa mosunod nga tudling, ang “pisi” mao ang “pisi sa Samaria.”

Busa mao kini ang giingon sa Ginoong Dios sa Israel: Tan-awa, magadala ako ug maong kadautan ibabaw sa Jerusalem ug Juda, nga ang bisan kinsa nga makadungog niini, mokurog ang duha niya ka dalunggan. Ug pagatuy-oron ko ibabaw sa Jerusalem ang pisi sa pagsukod sa Samaria, ug ang timbangan nga pabatong sa balay ni Ahab; ug pagahiran ko ang Jerusalem ingon sa usa ka tawo nga nagahaplas sa usa ka pinggan, nagahaplas niini ug ginabaliskad kini. Ug isalikway ko ang salin sa akong panulondon, ug itugyan ko sila ngadto sa kamot sa ilang mga kaaway; ug mahimo silang tukbonon ug inagawan sa tanan nilang mga kaaway; Tungod kay gibuhat nila ang dautan sa akong panan-aw, ug gipasuko nila ako, sukad sa adlaw nga ang ilang mga amahan migula gikan sa Egipto hangtod niining adlaw. 2 Mga Hari 21:12–15.

Adunay duha ka mga profetikong pagpamulong sa mga bersikulo nga bag-o lang gihisgutan nga kinahanglan tagdon. Ang una mao ang pagkikiliti sa mga dalunggan, ug ang ikaduha mao ang hulogtimbang. Niini nga mga bersikulo ang pisi sa Samaria giila usab ingon nga hulogtimbang sa balay ni Ahab. Ang pisi ug ang hulogtimbang mga galamiton sa paghukom, nga gigamit sa proseso sa pagtukod. Diha sa mga bersikulo, gipaila nila nga ang mao rang paghukom nga gipahamtang batok sa amihanang gingharian, nga girepresentahan sa Samaria ug sa balay ni Ahab, igadala usab ibabaw sa Juda ug Jerusalem. Sa dihang gipahayag ang pasidaan, ang amihanang gingharian sa Israel nasalakay na, napildi, nalaglag, ug nadala ngadto sa pagkaulipon. Ang mensahe sa paghukom sa Dios nagapamunga sa pagkikiliti sa mga dalunggan niadtong nakadungog sa pasidaan. Ang hulogtimbang ug ang pagkikiliti sa mga dalunggan kaplagan sa tulo ka higayon

matag usa diha sa Kasulatan. Sa matag kahimtang, kini nagarepresentar sa kasuko sa Dios batok sa Iyang kaugalingong katawhan.

Ug miabut ang Ginoo, ug mitindog, ug mitawag sama sa nangaging mga higayon, Samuel, Samuel. Unya mitubag si Samuel, Isulti; kay ang imong ulipon namati. Ug ang Ginoo miingon kang Samuel, Ania karon, buhaton ko ang usa ka butang sa Israel, nga ang mga dunggan sa matag usa nga makadungog niini mokirig. Nianang adlaw tumanon ko batok kang Eli ang tanang mga butang nga akong gisulti mahitungod sa iyang balay: sa diha nga magsugod ako, tapuson ko usab. 1 Samuel 3:10–12.

Ang pagkapukan sa panimalay ni Eli mao ang tagna nga makapakurog sa duha ka dalunggan sa bisan kinsa nga makadungog niini. Ang pagkurog sa mga dalunggan, sa panahon ni Samuel, nagsimbolo sa paglabay sa panimalay ni Eli. Ang katumanan sa panagna nga gihatag kang Samuel mao ang pagkapukan sa panimalay ni Eli ug ang pagpatukod kang Samuel ingon nga propeta. Si Samuel nagrepresentar sa usa ka katawhan nga, sumala sa giingon ni Pedro, kaniadto dili katawhan sa Dios, apan karon mao na, kay sa dihang si Samuel natukod na ingon nga propeta, ang panimalay ni Eli gilaglag. Si Jeremias usab nagmantala ug hukom batok sa pagpangulo sa Jerusalem nga makapakurog sa mga dalunggan.

Ug ingna, Pamatia ninyo ang pulong ni Jehova, O mga hari sa Juda, ug mga lumulupyo sa Jerusalem; Mao kini ang giingon ni Jehova sa mga panon, ang Dios sa Israel: Ania karon, ako magapadala ug kadautan ibabaw niining dapita, nga bisan kinsa nga makadungog niini, mokirig ang iyang mga dalunggan. Jeremias 19:3.

Ang tanang tulo ka paghisgot sa mga dalunggan nga manghupong nalangkit sa usa ka katawhan sa pakigsaad nga naghimo ug pakigsaad uban sa kamatayon ug sa ulahi gisulong, gidaog, gilaglag, gipatibulaag, ug gidala ngadto sa pagkaulipon. Ang mga dalunggan nga manghupong maoy simbolo sa paghukom sa kapungot sa Dios, ug ang simbolo nianang paghukom girepresentahan usab sa tulo ka higayon diha sa mga Kasulatan, pinaagi sa pulong nga “plummet.” Nabasa na nato kini sa ikaduhang Mga Hari ug Isaias, apan aduna pay usa ka laing paghisgot sa “plummet” diha sa mga Kasulatan, ug nianang paghisgot, ang pulong nga plummet gihubad gikan sa lahi nga Hebreohanon nga pulong kaysa sa miaging duha ka paghisgot.

Ug ang manulonda nga nakigsulti kanako mibalik pag-usab, ug gipukaw ako, sama sa usa ka tawo nga gipukaw gikan sa iyang pagkatulog. Ug siya miingon kanako, Unsay imong nakita? Ug ako miingon, Nakatan-aw ako, ug ania karon, usa ka tangkawan nga pulos bulawan, uban ang panaksan sa ibabaw niini, ug ang pito ka lamparahan diha niini, ug pito ka tubo alang sa pito ka lamparahan nga anaa sa ibabaw niini: Ug adunay duha ka kahoyng olibo tupad niini, ang usa sa tuo nga kiliran sa panaksan, ug ang usa sa wala nga kiliran niini. Busa mitubag ako ug miingon sa manulonda nga nakigsulti kanako, nga nagaingon, Unsa ba kini, akong ginoo? Unya ang manulonda nga nakigsulti kanako mitubag ug miingon kanako, Wala ba ikaw masayod kong unsa kini? Ug ako miingon, Wala, akong ginoo. Unya siya mitubag ug misulti kanako, nga nagaingon, Kini mao ang pulong ni Jehova kang Zerubbabel, nga nagaingon, Dili pinaagi sa kusog, ni pinaagi sa gahum, kondili pinaagi sa akong Espiritu, nagaingon si Jehova sa mga panon. Kinsa ba ikaw, O dakong bukid? sa atubangan ni Zerubbabel ikaw mahimong

kapatagan: ug iyang ipagula ang pamag-angng bato niini uban sa mga singgit, nga nagaingon, Grasya, grasya alang niini. Labut pa, ang pulong ni Jehova miabot kanako, nga nagaingon, Ang mga kamot ni Zerubbabel maoy nagpatukod sa patukoranan niining balaya; ang iyang mga kamot usab maoy motuman niini; ug imong mahibaloan nga si Jehova sa mga panon maoy nagpadala kanako nganhi kaninyo. Kay kinsa ba ang nagtamay sa adlaw sa gagmayng mga butang? kay sila magakalipay, ug makakita sa hulogtimbang diha sa kamot ni Zerubbabel uban niadtong pito; sila mao ang mga mata ni Jehova, nga nagasuroy-suroy sa tibuok yuta. Unya mitubag ako ug miingon kaniya, Unsa ba kining duha ka kahoyng olibo sa tuo nga kiliran sa tangkawan ug sa wala nga kiliran niini? Ug mitubag ako pag-usab, ug miingon kaniya, Unsa ba kining duha ka sanga sa olibo nga pinaagi sa duha ka bulawang tubo nagabubo sa bulawang lana gikan sa ilang kaugalingon? Ug siya mitubag kanako ug miingon, Wala ba ikaw masayod kong unsa kini? Ug ako miingon, Wala, akong ginoo. Unya siya miingon, Kini sila mao ang duha ka dinihog, nga nagatindog tupad sa Ginoo sa tibuok yuta. Zacarias 4:1–14.

Ang pulong gihubad nga “plummet” diha sa Ikaduhang Mga Hari ug Isaia 28 mao ang “mishqâl,” ug kini nagpasabot ug usa ka gibug-aton. Sa duha ka mga teksto, usa ka gibug-aton (plummet) igadugang ngadto sa pisi. Ang gibug-aton mao ang gigamit sa timbangan, ug nagrepresentar kini sa paghukom. Ang pisi nga adunay gibug-aton mao ang pisi sa paghukom. Ang pisi sa Samaria mao ang yugto sa “pito ka mga panahon,” o duha ka libo lima ka gatus ug kaluhaan ka tuig. Ang mao gihapong yugto sa panahon ibutang usab ibabaw sa habagatang gingharian nga gidala na ibabaw sa amihanang gingharian. Ang katapusan sa usa man sa mga pisi giila diha sa basahon ni Daniel ingon nga katapusan sa ulahing kapungot o katapusan sa unang kapungot. Ang maong yugto gilarawan diha sa Daniel ingon nga panahon sa dihang ang Jerusalem ug ang panon pagatamakan sa duha ka mga gahum nga nagalaglag, ang paganismo ug ang papado. Ang duha ka mga yugto magasugod sa dihang ang ilang tagsatagsa ka ulohang siyudad sulngon, mapildi, malaglag, ug ang ilang mga lumolupyo dad-on ngadto sa pagkaulipon.

Apan diha sa Zacarias, ang pulong nga “plummet” naporma pinaagi sa paghiusa sa duha ka Hebreohanon nga mga pulong. Ang nahaunang pulong mao ang “‘eben”, ug kini nagkahulogan og “pagtukod”, ug nagkahulogan usab kini og “usa ka bato”. Nagkahulogan kini og “usa ka batong pangtukod”. Kini nga pulong unya gihiusa sa Hebreohanon nga pulong nga “bedîyl”, nga nagkahulogan og “pagbahin o pagbulag”. Ang “plummet” diha sa Zacarias mao ang bato nga gitukoran ug nagpatungha og pagkabulag ug pagkabahin. Ang pagkabahin anaa tali sa duha ka matang sa mga magsisimba; ang usa ka matang nga nagakalipay sa diha nga ilang makita ang bato, gihimo kini nga ulohan sa ilang pamag-ang, ug nagtukod ibabaw niini, ug ang lain nga matang nga wala makakita niini, misalikway niini, napandol niini, ug sa katapusan nadugmok pinaagi niini, nga unya nahimong ilang batong ulohan o batong lubnganan. Ang usa ka matang naghimo og tugon uban sa kinabuhi, ang usa naghimo og tugon sa kamatayon.

Sa kasaysayan ni Zacarias, ang karaang Israel bag-o pa lamang nakagula gikan sa Babilonia aron tukoron pag-usab ug pasig-uli-on ang Jerusalem. Si Zerubabel gitudlo nga gobernador, ug mao ang magdumala sa buluhaton. Iyang gipahimutang ang batong patukoranan sa sinugdanan sa buluhaton ug iyang gibutang ang ulohang bato, o capstone, sa katapusan sa buluhaton. Ang Zerubabel

nagpasabot og “ang kaliwatan sa Babilonia”. Ang tanang mga panagna nagtimaan sa kataposang mga adlaw, ug ang ngalan ni Zerubabel mao ang simbolo sa kasaysayan sa mensahe sa unang manulonda sa dihang gipahimutang ang batong patukoranan, ug ang iyang ngalan mao usab ang simbolo sa mensahe sa ikatulong manulonda, sa dihang ibutang ang ulohang bato, o capstone. Ang pagpadayag sa pagbubo sa Espiritu Santo sa nahaunang lihok o sa ikaduhang lihok gihulagway pinaagi sa ngalan ni Zerubabel (kaliwatan sa Babilonia), kay kini nagrepresentar sa mensahe nga nagtawag sa kataposang kaliwatan sa “kaliwatan sa Babilonia” nga manggula. Kini nagrepresentar sa mensahe sa Tunga-tungang Panaghilak nga nahitabo sa nahaunang lihok, ug nga hapit na mahitabo sa ulahing lihok sa Kusog nga Panaghilak.

Ang duruha ka kahoyng olibo, duruha ka sanga sa olibo, ug ang duruha ka mga dinihog nga nagrepresentar sa mga sudlanan diin gibubo sa duruha ka bulawang tubo ang lana ngadto:

“Ang mga dinihog nga nanagtindog tupad sa Ginoo sa tibook nga yuta, adunay kahimtang nga kaniadto gihatag kang Satanas ingon nga nagatabon nga kerubin. Pinaagi sa mga balaang binuhat nga naglibot sa iyang trono, ang Ginoo nagapadayon sa walay hunong nga pakigpahimangno uban sa mga pumoluyo sa yuta. Ang bulawanong lana nagalarawan sa grasya nga pinaagi niini ang Dios nagapadayon sa paghatag sa mga suga sa mga magtotoo sa ilang gikinahanglan, aron kini dili mokirap ug mapalong. Kon dili pa tungod nga kining balaang lana ginabubo gikan sa langit pinaagi sa mga mensahe sa Espiritu sa Dios, ang mga galamiton sa dautan adunay hingpit nga pagdumala ibabaw sa mga tawo.”

“Ang Dios mapasipalahan sa diha nga dili nato dawaton ang mga pahibalo nga Iyang ipadala kanato. Sa ingon niini atong isalikway ang bulawanong lana nga Iyang ibubo unta ngadto sa atong mga kalag aron ikahatag ngadto kanila nga anaa sa kangitngit. Sa diha nga moabot ang tawag, ‘Ania karon, ang pamanhonon nagaabut; panggula kamo aron sa pagsugat kaniya,’ kadtong wala makadawat sa balaang lana, nga wala magatipig sa grasya ni Cristo diha sa ilang mga kasingkasing, makakaplag, sama sa mga ulay nga buang, nga sila dili andam sa pagsugat sa ilang Ginoo. Wala sila, sa ilang kaugalingon, sa gahum sa pag-angkon sa lana, ug ang ilang mga kinabuhi nangagun-ob. Apan kon ang Balaang Espiritu sa Dios pangayoon, kon kita mangamuyo, sama sa gibuhat ni Moises, ‘Ipakita kanako ang imong himaya,’ ang gugma sa Dios igabubo ngadto sa atong mga kasingkasing. Pinaagi sa mga bulawanong tubo, ang bulawanong lana igahatag kanato. ‘Dili pinaagi sa kusog, ni pinaagi sa gahum, kondili pinaagi sa akong Espiritu, nagaingon si Jehova sa mga Panon.’ Pinaagi sa pagdawat sa masanag nga mga silaw sa Adlaw sa Pagkamatarong, ang mga anak sa Dios modan-ag ingon nga mga kahayag sa kalibutan.” Review and Herald, Hulyo 20, 1897.

Si Zacarias sa makadaghan nang nangutana kon kinsa ang duha ka kahoyng olibo, sa ingon nagpunting sa pagtagad ngadto sa nagkalainlaing mga simbolo sa duha ka mga saksi. Gihulagway ni Sister White ang duha ka kahoyng olibo ingon nga mao ang duha ka mga saksi sa Pinadayag onse.

“Mahitungod sa duruha ka mga saksi ang propeta midugang sa pagpahayag: ‘Kini mao ang duruha ka mga kahoyng olibo, ug ang duruha ka mga tangkawan nga nagatindog sa atubangan sa Dios sa yuta.’ ‘Ang Imong pulong,’ miingon ang salmista, ‘mao ang lamparahan sa akong

mga tiil, ug kahayag sa akong alagianan.’ Pinadayag 11:4; Salmo 119:105. Ang duruha ka mga saksi nagrepresentar sa Kasulatan sa Daang Tugon ug sa Bag-ong Tugon.” The Great Controversy, 267.

Si Zacarias nagtinguha sa pagsabot kon kinsa kining duha ka mga saksi. Sa Rebolusyong Pranses sila mao ang Daang Tugon ug ang Bag-ong Tugon. Gihulagway sila ingon nga si Moises ug si Elias nga gipatay sa kadalanan sa mapintas nga mananap nga mitungas gikan sa kahiladman nga walay kinutoban. Sila nagrepresentar sa ministryo sa Future for America nga gipatay niadtong Hulyo 18, 2020.

Sa sinugdanan sa kapitulo, human pukawon si Zacarias, sa dihang ang uga nga mga bukog sa mga patay gitigom pag-usab, apan wala pa mabuhi, nangutana si Gabriel, “Unsa ba ang imong nakita?” Gihulagway ni Zacarias ang iyang nakita, ug unya nangutana, “Unsa man kini, akong ginoo?” Gipatug-an ni Gabriel ang hilisgutan sa pangutana pinaagi sa pagtubag sa pangutana ni Zacarias pinaagi usab sa usa ka pangutana. Nangutana siya kang Zacarias, “Wala ba ikaw masayod kon unsa kini?” Unya mitubag si Gabriel, “Kini mao ang pulong ni Jehova ngadto kang Zerubbabel, nga nagaingon, Dili pinaagi sa kusog, ni pinaagi sa gahum, kondili pinaagi sa akong Espiritu, nagaingon si Jehova sa mga panon.”

Ang Pulong ni Jehova nga gihatag kang Zerubbabel mao kini: “Dili pinaagi sa kusog, ni pinaagi sa gahum, kondili pinaagi sa akong Espiritu. Kinsa ka man, O dakong bukid? sa atubangan ni Zerubbabel mahimo kang kapatagan: ug iyang ipagula ang batong pamunoan niini uban sa mga pagsinggit, nga nagaingon, Grasya, grasya niini.”

Si Zerubbabel, ang gobernador, nagrepresentar sa mensahero nga nagaandam sa dalan sa sugod ug kataposang kasaysayan, sa atubangan niya ang bukid mahimong usa ka kapatagan. Giila ni Isaia ang buluhaton sa maong mensahero ug nagaingon nga siya “magtul-id sa kamingawan ug usa ka halapad nga dalan alang sa atong Dios,” ug nga siya magapahimo nga “ang matag walog” “mapataas.” Siya usab magapahimo nga “ang matag bukid ug bungtod” “mapaubsanon,” kay ang “dakong bukid” sa atubangan ni gobernador Zerubbabel “mahimong usa ka kapatagan.”

Ang mensahe ni William Miller bahin sa “pito ka mga panahon” gihatag kaniya sa Dios. Si Zerubbabel nagrepresentar kang William Miller nga mipahimutang sa batong patukoranan sa “pito ka mga panahon,” ug siya usab nagrepresentar sa mga kamot nga “magpagula sa batong pamulongan” uban sa “pagsinggit, pagtuaw, Grasya, Grasya niini.” Ang pagdoble sa pulong nga “grasya” nagrepresentar sa mensahe sa Tunganggabii nga Singgit. Ang “pagsinggit” nagrepresentar sa mao gihapong mensahe nga girepresentar sa makusog nga singgit sa ikatulong manulonda ug ang “pagtuaw” nagrepresentar sa Tunganggabii nga Singgit. Ang tibuok nga pahayag mahitungod sa mensahe sa Tunganggabii nga Singgit. Mahitungod kini sa mga ulay nga nangatulog sa kamatayon diha sa mga dalan sa Pinadayag onse, nga nagaagi sa walog sa mga patay nga uga nga mga bukog. Mahitungod kini sa pagkabanhaw sa patay nga uga nga mga bukog, ug mahitungod kini sa propetikong papel sa “tingga nga panimbang” nga makita sa mga maalamong ulay nga maoy hinungdan nga sila magmalipayon.

Unya si Zacarias, “labaw pa niana.” Ang “labaw pa niana” nagpasabot sa pagbutang sa mosunod nga pahayag ibabaw sa naunang pahayag. Kini usa ka paghisgot sa matagnaong prinsipyo sa linya ibabaw sa linya. Ang naunang pakigpulong nag-ila sa pagpukaw sa tungang gabii sa katawohan sa Dios, nga girepresentahan ni Zacarias. Ang naunang pakigpulong sa makadaghang higayon nagpasiugda sa tinguha sa katawohan sa Dios sa katapusang mga adlaw sa pagsabot kon kinsa ang duha ka mga saksi sa Pinadayag onse. Ang naunang pakigpulong nag-ila nga si Zorobabel nagrepresentar sa buluhaton sa unang lihok ug usab sa buluhaton sa katapusang lihok. Giila niini nga ang “mga kamot” ni Zorobabel (nga nagrepresentar sa tawhanong gahum) maoy magapahimutang sa bato nga patukoranan ug sa ulohang bato, apan ang buluhaton sa iyang mga kamot nahimo kaniadto ug nahimo karon lamang pinaagi sa langitnong gahum sa Manlalaban.

Ang dayalogo nga misunod, nga ibutang ibabaw sa miaging dayalogo, nagpaila nga sa dihang ang “mga kamot ni Zerubbabel” nagatapos sa buluhaton, nan ang katawhan sa Dios sa katapusang mga adlaw “makaila nga ang Ginoo” “nagpadala” kang Gabriel, ang tigdalá sa kahayag, “nganha” sa katawhan sa Dios. Ila nga maila ang langitnong proseso sa komunikasyon nga mao ang nahaunang kamatuoran nga girepresentar diha sa kalambigitan sa Pinadayag ni Jesu-Cristo. Ang pagsalikway sa mensahe ug buluhaton ni Zerubbabel mao ang pagsalikway sa mensahe nga nagagikan kang Gabriel, nga iyang nadawat gikan kang Cristo, nga Siya usab, sa iyang bahin, nadawat gikan sa Amahan.

Unya gihulagway ang duha ka hut-ong sa mga magsisimba. Ang usa ka hut-ong “nagtamay ba sa adlaw sa gagmayng mga butang?” Ang laing hut-ong “magakalipay” sa diha nga sila “makakita sa timbulan sa kamot ni Zerubbabel uban niadtong pito” nga “mao ang mga mata sa Ginoo, nga nagdagan ngadto-nganhi sa tibuok yuta.” Kadtong nagtamay sa adlaw sa gagmayng mga butang, nagtamay sa makasaysayanong buluhaton ni William Miller ingon nga gilarawan sa “timbulan.” Gikatumbasan sila niadtong mga nagakalipay sa diha nga ilang makita ang “timbulan” sa mga kamot ni Zerubbabel. Ang “timbulan” ni Zacarias mao ang bato sa pagtukod nga nagahatag ug pagkabahin. Ang usa ka hut-ong nagtamay sa “timbulan,” kay sila nagdumili sa pagtan-aw nga ang “timbulan” sa kamot ni Zerubbabel anaa uban sa “mga pito.” Ang pulong nga “pito” nga anaa uban sa “timbulan,” mao ra ang mao usab nga Hebreohanong pulong nga gihubad nga “pito ka mga panahon” diha sa Levitico 26.

Unya si Zacarias misubli sa kamatuoran nga sa dihang siya nahigmata, wala siya mahibalo kon kinsa ang duha ka mga saksi. Busa nangutana siya pag-usab, “Unsa ba kining duha ka kahoyng olibo?” Gisubli niya kini pag-usab, nga nangutana, “Unsa ba kining duha ka mga sanga sa olibo nga pinaagi sa duha ka bulawang tubo nagabubo sa bulawang lana gikan sa ilang kaugalingon?” Ug si Gabriel naghatag ug paghatag ug gibug-aton sa pangutana pinaagi sa pag-usab sa pagtubag sa pangutana ni Zacarias pinaagi sa usa ka pangutana, “Wala ba ikaw mahibalo kon unsa kini?” nga niini si Zacarias mitubag, “Wala.” Unya miingon si Gabriel, “Kini mao ang duha ka mga dinihogan, nga nagatindog tupad sa Ginoo sa tibook yuta.”

Ang kapitulo nagsugod pinaagi sa pagmata ni Gabriel kang Zacarias gikan sa iyang pagkatulog. Busa si Zacarias nagrepresentar sa mga ulay nga gipukaw sa tungang gabii, ug sa dihang mapukaw kadtong mga ulay, sila ginarepresentar nga may hilabihan ka dakong palas-anon sa pagsabot kon

unsa ang girepresentar sa duha ka mga saksi sa Pinadayag kapitulo onse. Ang tanang mga libro sa Biblia nagkatagbo ug nagatapus diha sa basahon sa Pinadayag. Ang tanang mga manalagna nagkahiusa sa usag usa, kay ang Dios dili maoy sinugdan sa kalibog. Ang tanang mga manalagna nagasulti labaw mahitungod sa kaulahiang mga adlaw kay sa mga adlaw diin sila nangabuhi.

Gigamit ni Gabriel ang prinsipyo sa Alpha ug Omega pinaagi sa pagpaila nga si Zerubbabel mao ang magsugod ug mohuman sa buluhaton sa pagtukod sa templo. Ang iyang buluhaton gihulagway ingon sa pagbutang sa batong patukoranan sa sinugdanan ug sa batong pangulo sa katapusan. Si Zerubbabel nagrepresentar sa kalihokan sa mga Millerite ug sa kalihokan sa Future for America.

Ang gipasabot ni Gabriel kang Zacarias mao nga ang buluhaton sa Pagtuaw sa Tunga-tungang Gabii, bisan sa kalihokan sa unang manulonda o sa kalihokan sa ikatulong manulonda, ginatuman pinaagi sa gahum sa Balaang Espiritu.

Samtang sila naghigda nga patay sa dalan, ang kalibotan nagmaya tungod sa ilang mga patayng lawas; apan sa dihang sila nabanhaw, ang kalibotan nangahadlok ug sila nagmaya. Sila nagmaya tungod kay ilang nakita ang timbangan sa mga “pito ka pilo” diha sa kamot ni Zerubbabel. Ang timbangan mao ang bato nga ginatukoran, nga nagapahimulag sa manggialamon gikan sa mga buang.

Si Zacarias wala moingon, “ang pito,” kondili siya miingon, “kanang pito.” Ilang nakita ang duruha ka libo ug lima ka gatus ug kaluhaan ka tuig nga pagkakatatag. Ang pulong nga gihubad nga “pito” mao ang mao rang pulonga nga gihubad nga “pito ka mga panahon” sa Levitico 26, ug nagrepresentar sa “tunglo” sa pagkaulipon nga gidala ibabaw sa amihanang gingharian ug sa habagatang gingharian sa Israel. Ang basahon ni Daniel nag-ila sa “kanang pito” ingon nga nahaunang kapungot ug ulahing kapungot.

Ang batong patukoranan nga gipahimutang ni William Miller mao ang “pito ka mga panahon,” ug ang batong pangulo nga gipahimutang sa kalihokan sa ikatulong manulonda mao usab ang “pito ka mga panahon.” Kadtong magakalipay sa dihang ilang makita “kanang pito” diha sa pagmata sa Tunga-tungang Pagtuaw sa katapusang mga adlaw, makasaksi sa usa ka pagkabahin ug pagbulag sa bililhon ug sa dautan. Ang bililhon magakalipay sa ilang pag-abot ngadto sa hingpit nga panaghiusa, ug ang dautan mahibalo ulahi na kaayo nga wala diay kanila ang lana nga nagapaagay pinaagi sa duha ka bulawanong tubo. Ang kamatuoran nga maoy hinungdan sa pagkalipay sa usa ka pundok mahimong usa ka bato nga kapangdolan alang sa laing pundok, bisan pa nga kini makita unta sa tanan nga andam nga makakita.

Sama sa paagi nga ang “pito ka mga panahon” nahimong usa ka pagsulay sa sinugdan niadtong 1856, sa dihang ang Philadelphian Adventism mibalhin ngadto sa Laodicean Adventism, ang “pito ka mga panahon” nahimo na usab nga usa ka pagsulay sa katapusan, diha gayud sa dapit diin ang Laodicean Adventism gibalhin ngadto sa Philadelphian Adventism. Ang pagsulay sa sinugdan napakyas niadtong 1863, pinaagi sa pagsalikway sa biblikanhong doktrina sa “pito ka mga panahon.” Kadtong mapakyas sa pagsulay sa katapusan sa 2023, mohimo niana tungod sa ilang pagsalikway sa kasinatian nga gikinahanglan sa tambal nga gipaila sa “pito ka mga panahon” sa Levitico baynte-sais.

Importante nga mailhan nga ang basahon ni Daniel hingpit nga nagapadayon sa “pito ka panahon,” sa dili pa kita magsugod sa paghisgot sa matagnaong mensahe sa unang unom ka mga kapitulo sa basahon ni Daniel, kay ang mga kapitulo upat ug lima mahitungod sa “pito ka panahon,” ug kini nagaila sa sinugdanan ug katapusan sa duha ka mga sungay sa mapintas nga mananap sa yuta sa Pinadayag kapitulo trese.

Sugdan nato ang atong paghisgot niadtong unang unom ka mga kapitulo sa sunod nga artikulo.

“Ang kahayag nga nadawat ni Daniel gikan sa Dios gihatag ilabina alang niining kaulahiang mga adlaw. Ang mga panan-awon nga iyang nakita sa daplin sa Ulai ug sa Hiddekel, ang dagkong mga suba sa Shinar, anaa na karon sa proseso sa katumanan, ug ang tanang mga hitabo nga gitagna madait na lamang ug matuman.”

“Palandunga ang mga kahimtang sa nasod nga Judio sa dihang gihatag ang mga panagna ni Daniel.

“Maghatag kita ug labaw pang panahon sa pagtoon sa Biblia. Wala nato masabti ang pulong ingon sa angay natong pagsabot niini. Ang basahon sa Pinadayag nag-abli pinaagi sa usa ka sugo kanato nga sabton ang mga pahimangno nga anaa niini. ‘Bulahan siya nga nagabasa, ug sila nga nagapatalinghug sa mga pulong niini nga tagna,’ nagaingon ang Dios, ‘ug nagabantay sa mga butang nga nahisulat diha niini: kay ang panahon haduol na.’ Sa dihang kita ingon nga usa ka katawhan makasabut sa kahulogan niini nga basahon alang kanato, makita sa atong taliwala ang usa ka dakung pagkapukaw. Wala nato hingpit nga masabti ang mga pagtulon-an nga gitudlo niini, bisan pa sa sugo nga gihatag kanato sa pagsusi ug pagtoon niini.”

“Sa nangaging mga panahon ang mga magtutudlo nagpahayag nga ang Daniel ug ang Pinadayag mga tinakpan nga mga basahon, ug ang katawhan mitalikod gikan kanila. Ang tabil kansang daw tinago nga kahulogan maoy nakapugong sa daghan sa pagpataas niini, ang kaugalingong kamot sa Dios maoy mikuha gikan niining mga bahin sa Iyang pulong. Ang mismong ngalan nga ‘Pinadayag’ nagasupak sa pahayag nga kini usa ka tinakpan nga basahon. Ang ‘Pinadayag’ nagpasabot nga adunay butang nga mahalaga nga gipadayag. Ang mga kamatuoran niini nga basahon gipahinungod ngadto niadtong nangabuhi niining katapusang mga adlaw. Nagatindog kita uban ang tabil nga nakuha na sa balaang dapit sa mga sagradong butang. Dili kita magtindog sa gawas. Kinahanglan kita mosulod, dili uban sa walay pagtagad, walay pagtahod nga mga hunahuna, ni uban sa mapugsanon nga mga lakang, kondili uban sa pagtahod ug diosnong kahadlok. Haduol na kita sa panahon nga ang mga tagna sa basahon sa Pinadayag pagatumanon.” Testimonies to Ministers, 113.